

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1878.

Andra Kammaren.

N:o 10.

Onsdagen den 20 Februari.

Kl. 7 e. m.

§ 1.

Föredrogs Stats-Utskottets utlåtande N:o 6, angående regleringen af utgifterna under riksstatens Tredje hufvudtitel.

1:sta punkten.

Utskottet hade i denna punkt utlåtit sig öfver de af Kongl. Maj:t, i Dess nådiga proposition angående statsverkets tillstånd och behof, beträffande de årliga eller ständiga utgifterna under ifrågavarande hufvudtitel gjorda framställningar och deribland här nedan intagna förslag till ny aflöningsstat för Utrikesdepartementets expedition:

Angående de ordinarie utgifterna under Tredje hufvudtiteln.

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.	
1 Kabinetssekreterare, expeditionschef.....	5,100	2,400	7,500	} Lönen kan efter fem års tjänstgöring höjas med 600 kronor.
1 Afdelningschef	4,400	2,000	6,400	
2 Dito	8,800	4,000	12,800	
1 Arkivarie.....	2,800	1,200	4,000	} Lönen kan efter fem års tjänstgöring höjas med 500 kronor och efter 10 års tjänstgöring med ytterligare 500 kronor.
1 Förste sekreterare	2,800	1,200	4,000	
1 Andre sekreterare.....	2,100	900	3,000	
2 Dito dito	4,200	1,800	6,000	
1 Dito dito	1,400	600	2,000	
2 Dito dito	2,800	1,200	4,000	
1 Förste vaktmästare	650	300	950	} derjemte fri bostad.
1 Vaktmästare	500	300	800	
3 Dito	1,500	900	2,400	
Till Utrikesdepartementet hörande embets- och tjänstemän:				} Lönen kan efter fem års tjänstgöring höjas med 100 kronor.
1 Introduktör för främmande sändebud, arfvode.....	---	---	2,600	
1 Skönskrifvare, dito	---	---	600	
Summa kronor	---	---	57,050	

Angående
de ordinarie
utgifterna un-
der Tredje
hufvudtiteln.
(Forts.)

Och hade Utskottet, på anförda skäl, hemställt:

att hvad Kongl. Maj:t rörande regleringen af ordinarie utgifterna under riksstatens Tredje hufvudtitel föreslagit måtte af Riksdagen bifallas.

Herr Liss Olof Larsson, hvilken å utlåtandet låtit anteckna sig såsom reservant, begärde, efter uppläsning af berörda hemställan, ordet och anförde: Jag inser fullkomligt det vågade i att yttra sig angående Tredje hufvudtiteln, då man, med afseende å den mysticism, som beträffande Utrikesdepartementet är rådande, icke kan påräkna att erhålla så omfattande upplysningar, hvartill man i fråga om de öfriga hufvudtitlarne är berättigad. Jag skall således icke heller göra något yrkande på nedsättning i hvad Kongl. Maj:t begärt, lika litet som jag gjorde det å Andra hufvutiteln, ehuru väl det förefaller mig något besynnerligt, att Utrikesdepartementets expedition skall hafva de flesta ordinarie tjänstemännen bland alla departement, om jag undantager Ecklesiastikdepartementet, som också har 12 ordinarie tjänstemän. Man får väl taga till godo det skäl, som härför uppgifvits, nemligen, att extra ordinarie tjänstemän icke i detta departement kunna användas, och att det derföre är nödvändigt att hafva så många flere ordinarie. Det är allt igenom som antalet tjänstemän ställer sig mycket fördelaktigt, ända ned till vaktmästarne, hvilka här äro icke mindre än fem, under det att i öfriga departement finnas högst tre, i några till och med endast två. Men äfven härför lära väl förefinnas några skäl, och jag vågar derföre icke opponera mig ens mot detta antal. Deremot är det angående aflöningsbeloppen för tjänstemännen och dessa belopps fördelning i lön och tjänstgöringspenningar, som jag vill göra några anmärkningar.

Jag skall då gå i den ordning, som iakttagits i den föreliggande staten. Vi hafva då först kabinetssekreteraren eller expeditionschefen med 7,500 kronor aflöning, deraf lön 5,100 och tjänstgöringspenningar 2,400 kronor. Härvid förekommer först den frågan, som jag måste bekänna står för mig oklar: hvarföre skall denne embetsman intaga en så fast ställning, under det de öfriga departementenas expeditionschefer, med hvilka han är likställd, åtnjuta endast arfvoden? Afven om jag måste antaga, att hans embete är viktigare än de andras, kan jag dock icke inse hvarföre han mer än de andra skall bindas fast dervid. Mitt yrkande blifver således, att aflöningarne må utgå såsom arfvode samt, i likhet med hvad Kammaren redan beslutat i afseende å chefen för Justitiedepartementets expedition, 2,500 kronor deraf skola anses såsom tjänstgöringspenningar.

I fråga om afdelningscheferne har jag icke någon anmärkning att göra. Beträffande deremot arkivarien och förste sekreteraren gälla samma anmärkningar, som jag på förmiddagen framstälde angående kanslisekreteraren och registratorn i Justitiedepartementet, och yrkar jag sålunda, i öfverensstämmelse med Kammarens beslut i detta afseende, att arkivariens och förste sekreterarens aflöningar måtte fördelas i lön 2,500 kronor och tjänstgöringspenningar 1,500 kronor. Derföre komma tre så kallade andre sekreterare, hvilkas hela aflöning

skulle utgöra 3,000 kronor, fördelade i lön 2,100 kronor och tjänstgöringspenningar 900 kronor. Detta är icke någon proportionerlig fördelning; den är icke ens lika med den fördelning, som föreslagits med registratorns i Justitiekanslersexpeditionen löneförmåner, hvilka utgöras af lön 2,000 kronor och tjänstgöringspenningar 1,000 kronor. För min del kan jag icke finna annat än att, då Riksdagen förut i fråga om tjänstemän med 3,000 kronors aflöning bestämt lönen till 1,800 kronor och tjänstgöringspenningar till 1,200 kronor, och Kammaren äfven beslutat detta i afseende å registratorn i Justitiekanslersexpeditionen, samma grund här bör gälla.

Vidare förekomma ytterligare tre andra sekreterare, med en aflöning af 2,000 kronor för en hvar af dem. Här föreslår Kongl. Maj:t en fördelning af aflöningsbeloppet i 1,400 kronor lön och 600 kronor tjänstgöringspenningar. Detta står icke i något proportionerligt förhållande ens till den föreslagna fördelningen i lön och tjänstgöringspenningar af aflöningen för öfriga tjänstemännen inom denna expedition. Då jag vill att i detta afseende en viss harmoni skall råda mellan tjänstemännen, yrkar jag att fördelningen af aflöningen för dessa tre andre sekreterare skall beräknas till 1,200 kronor lön och 800 kronor tjänstgöringspenningar. Mitt förslag innebär således icke någon förändring i statens slutsumma, utan afser allenast aflöningens fördelning i lön och tjänstgöringspenningar, och mitt yrkande står i full öfverensstämmelse med hvad Kammaren på förmiddagen i en likartad fråga beslutat, så att någon vidare motivering af mitt yrkande icke torde vara erforderlig.

Dessutom förekommer här någonting, som kallas introduktör för främmande sändebud med ett arfvode på stat till ett belopp af 2,600 kronor. Jag får bekänna, att jag icke förstår mig på förhållandet härmed, men det kan icke vara skäl för Riksdagen att, därför att jag icke förstår mig härpå, göra någon ändring i hvad Kongl. Maj:t föreslagit, och jag vill icke heller derom framställa något yrkande.

Vissertligen finnes åtskilligt annat vid denna hufvudtitel, som kan vara förtjent af uppmärksamhet, men jag vågar icke yttra mig derom, och jag skall därför icke heller göra något yrkande. Dock kan jag icke underlåta att fästa uppmärksamheten å ett förhållande. I bilagan Litt. C till förevarande utlåtande förekommer något, som kallas expektanslöner. Jag har sökt få reda på huru det rätteligen hänger tillsammans med dessa löner, och jag har dervid funnit, att expektanslönerna utgå till ministrar, som skola stå i beredskap att skickas ut på ministerposter. Men det tyckes icke blifva någon skickning af, utan det ser ut som om de beständigt skola komma att få stå på denna stat. En har t. ex. varit uppförd å staten från början af år 1864 och har sedan dess derifrån årligen uppburit 4,800 kronor i expektanslön. Ser man efter, huru länge denne varit i verklig tjänstgöring, så finner man, att han tjänstgjort tre år såsom minister vid främmande hof. Det blir i längden bra dyrt att på detta sätt aflöna personer, därför att de en kort tid varit i tjänstgöring. Samma förhållande eger rum med öfriga expektanslöntagarne. Nu kan man väl icke gerna tänka sig mera än två fall. Antingen hafva dessa löntagare varit lämpliga till sina befattningar, och i så fall hade de bort användas så

*Angående
de oräinvarie
utgifterna un-
der Tredje
hufvudtiteln.
(Forts.)*

Angående
de ordinarie
utgifterna un-
der Tredje
hufvudtiteln.
(Forts).

snart någon ledighet uppstått, eller också hafva de icke befunnits vara lämplige, och i detta fall behöfva de icke hållas i beredskap för sådana befattningar. Jag vågar icke göra något yrkande i detta hänseende, men det förefaller mig besynnerligt att, ehuru flera ministerbeställningar varit lediga, expektanslöntagarne stått å staten uppförda utan att vid den inträffande ledigheten användas. Jag tror, att, om afsigten är att icke vidare nyttja dem till tjänstgöring, de gerna kunna få taga ordentligt afsked, men, såsom sagdt, jag vill icke göra något yrkande.

Mitt yrkande rörande denna hufvudtitel skulle således allenast blifva:

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts förslag till reglering af ordinarie utgifterna under riksstatens Tredje hufvudtitel i öfrigt, bestämmer aflöningsförmånerna för embets- och tjänstemännen samt vaktbetjente i departementets expedition i enlighet med bilagda aflöningsstat under vilkor, som blifvit bestämda för åtnjutande af den nya lönestaten för Justitiedepartementets expedition.

Stat för Utrikesdepartementets expedition:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.	
1 Kabinettssekreterare, expediti- onchef, arfvode	—	—	7,500	} Af detta arfvode anses 2,500 kronor motsvara tjänstgörings- penningar.
1 Afdelningschef	4,400	2,000	6,400	
2 Dito	8,800	4,000	12,800	} Lönen kan efter fem års tjänstgöring höjas med 600 kronor.
1 Arkivarie	2,500	1,500	4,000	
1 Förste sekretreterare	2,500	1,500	4,000	} Lönen kan efter fem års tjenst- göring höjas med 500 kronor och efter 10 års tjänstgöring med ytterligare 500 kronor.
1 Andre sekreterare	1,800	1,200	3,000	
2 Dito dito	3,600	2,400	6,000	
1 Dito dito	1,200	800	2,000	
2 Dito dito	2,400	1,600	4,000	
1 Förste vaktmästare	650	300	950	} derjemte fri bostad. } Lönen kan efter 5 års tjenst- göring höjas med 100 kronor.
1 Vaktmästare	500	300	800	
3 Dito	1,500	900	2,400	
Till Utrikesdepartementet hörande embets- och tjänstemän:				
1 Introduktör för främmande sän- debud, arfvode.....	—	—	2,600	
1 Skönskrifvare, arfvode	—	—	600	
Summa kronor	—	—	57,050	

Jag har skrivit af den föreslagna staten med tillägg af de förändringar jag förut antydt. Jag medger visserligen, att, oaktadt mitt förslag står i öfverensstämmelse med det beslut, som Kammaren fattat i dag på förmiddagen, det kan synas förmätet af mig att begära proposition på min framställning, då Kammaren kommer att nästan på rak arm få fatta sitt beslut. Men som jag icke sjelf kan yrka på

återremiss, då frågan ju redan förevarit hos Utskottet, vill jag emellertid yrka bifall till det förslag, jag nyss framstälde; men skulle någon annan vilja göra yrkande om en återremiss till Utskottet för närmare utredning af åtskilliga till hufvudtiteln hörande frågor, skulle jag gerna förena mig med honom.

*Angående
de ordinarie
utgifterna un-
der Tredje
hufvudtiteln.
(Forts.)*

Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Björnstjerna: Bland de anmärkningar, som den siste ärade talaren gjorde, står i främsta rummet den, att kabinetssekreteraren blifvit i staten uppförd till åtnjutande af lön och tjänstgöringspenningar i stället för *arfvode*, såsom egt rum med expeditionscheferne i de andra departementen. Orsaken är den, att i de andra departementen kan man utom departementet lätt finna en lämplig person till expeditionschef, och denne kan då bibehålla sin förra plats, dit han kan återgå, när hans förordnande såsom expeditionschef upphör. Hvad Utrikesdepartementet beträffar, äro göromålen derstädes så olika dem i de andra departementen, att det är så godt som omöjligt att välja kabinetssekreteraren utom Utrikesdepartementets tjänstemannacorps vid beskickningarne eller inom departementsexpeditionen. Det är något, som ännu aldrig inträffat, och som enligt min öfvertygelse aldrig kan komma att ega rum, att en kabinetssekreterare kan väljas utom denna krets. För kabinetssekreteraren står således icke någon plats ledig, till hvilken han kan draga sig tillbaka, ehuru han, likasom alla tjänstemän inom Utrikesdepartementet och diplomatiska corpsen, kan hvilken dag som helst afsättas. Han har ingen annan tjänst och kan icke heller hafva någon sådan; följaktligen bör han väl såsom alla andra ordinarie tjänstemän hafva en tjänst med ordinarie lön, nemligen kabinetssekreterarebefattningen, som motsvarar expeditionschefsembetet vid de andra departementen.

Såvida jag uppfattade den ärade talaren rätt, gjorde han emot de öfrige tjänstemännens löneförmåner ingen annan anmärkning, än den han förut i dag framställt i afseende på Justitiedepartementets tjänstemän, nemligen att han önskade en annan fördelning mellan lön och tjänstgöringspenningar, än den Kongl. Maj:t föreslagit. Samma proportion mellan dessa båda delar af lönen, som föreslagits för de öfriga departementens expeditioner, har dock äfven i afseende på tjänstgöringen inom Utrikesdepartementets expedition blifvit bibehållen, och således har jag ingenting att tillägga till hvad som under förmiddagen blifvit yttrat till försvar för denna fördelning. Jag tyckte mig likväl höra, att talaren gjorde något yrkande i afseende på andre sekreterarne vid Utrikesdepartementet, och att han förundrade sig öfver att desse skulle vara fast anstälde tjänstemän, då inga motsvarande grader finnas i andra departement. Jag har i mitt anförande till statsrådsprotokollet anført, såsom jag tror, talande skäl, hvarföre andre sekreterarne måste innehafva fasta platser och icke kunna vara extra ordinarie tjänstemän. Men för dem af Kammarens ledamöter, som icke tagit kännedom om detta anförande, ber jag få upprepa hvad jag der yttrat derom, att en särskild uppfostran erfordras för att blifva lämplig till dessa platser. Man måste vara skicklig i flera lefvande språk, något som svårigen kan vinnas inom landet. Der-

*Angående
de ordinarie
utgifterna un-
der Tredje
hufvudtiteln.*
(Forts.)

jemte fordras för att vinna anställning i Utrikesdepartementet att hafva vistats såsom lönlös attaché vid någon beskickning, ofta under flera år, för att inhemta kunskap om göromålen vid beskickningarne, på det han, sedan han befordrats till andre sekreterare må vara färdig att när som helst tjenstgöra som legationssekreterare. En sådan kurs är ganska dyrbar, och ofta händer det, att en aspirant till en sådan plats först vid mognare år kommer i besittning af densamma. En af de nuvarande andre sekreterarne är 35 år gammal, och det är ännu ganska osäkert när han kan vinna befordran. Göromålen i departementet äro dessutom så beskaffade, att det är alldeles omöjligt att dertill använda hvilken som helst, utan man måste dertill hafva personer, till hvilka man kan sätta fullt förtroende. Göromålen äro äfven mycket trägnare inom Utrikesdepartementet än inom de andra departementens expeditioner. Andre sekreterarne måste nemligen i likhet med öfrige tjänstemän i Utrikesdepartementets expedition vara uppe å embetsrummet alla dagar, vanligen till klockan fem efter midagen. Till och med på söndagarne äro alltid några af dem i tjenstgöring å embetsrummet. De skola derjemte vara beredde att när som helst resa utrikes, stundom efter blott 2 eller 3 dagars förberedelse, för att förestå en legationssekreterarebefattning, antingen en sådan blifvit ledig eller ock dess innehafvare har permission. Att till sådana befattningar använda extra ordinarie tjänstemän är icke gerna möjligt.

Hvad vaktmästarnes antal beträffar, så är detta, såsom den ärade talaren ganska riktigt anmärkte, större än i de andra departementen, men orsaken härtill är, att deras tjenstgöring är betydligt strängare. I detta departement förekomma nemligen mycket mer budskickningar än i de öfriga. Någon vaktmästare måste ständigt der finnas till hands, till och med om nätterna, då en af dem turvis ligger inom embetslokalen. Jag tror derföre icke att deras antal är större, än som af behofvet påkallas.

Hvad åter introduktören för främmande sändebud beträffar, är det visserligen sant, att en sådan tjenstbefattning icke är af synnerlig vigt. Det är dock i alla länder brukligt, att en särskild introduktor eller öfverceremonimästare, såsom han äfven benämnas, finnes för att mottaga främmande makters sändebud. Jag vill icke påstå, att denna tjenstbefattning är särdeles betungande, men då det är så att säga ett allmänt internationelt bruk, att en sådan person finnes, och hans lön dessutom är så obetydlig, tror jag icke det kan vara skäl att afskaffa platsen.

Den sista anmärkningen af den ärade talaren gälde expektanslönerna, hvilkas nödvändighet han alldeles icke kunde inse. Det är dock helt naturligt, att sådana måste finnas. Det kan nemligen lätt inträffa, att en minister af en eller annan orsak måste återkallas från sin beskickning, och detta har just varit händelsen med den, som af den ärade talaren nyss återropades och hvilkens namn står främst på listan öfver dem som uppbära expektanslöner. Denne särdeles framstående och utmärkte man lemnade en högre plats inom landet för att emottaga platsen såsom envoyé i Köpenhamn, men blef efter några års förlopp af politiska skäl under en ganska kritisk tid rappellerad.

Icke eger man väl derföre rätt att sätta honom på bar backe. Han var ännu icke i den ålder, att han gerna kunde pensioneras, men nästa år fyller han 65 år, och då kan det ifrågakomma att öfverföra honom på pensionsstat. Någon besparing kommer dock förmodligen icke att derigenom uppstå, ty han bör då anses berättigad till större pension än det expektansarfvode han för närvarande uppbär. Bland de öfriga expektanslöner utgår en till följd af att förre chargé d'affaires i Rio de Janeiro under vistelsen derstädes i grund förstört sin helsa och aldrig sedermera repat sig, så att han åter kunnat användas. De tre öfrige innehafvarne af expektanslöner hafva blifvit försatta på expektansstat, emedan man velat tillmötesgå Riksdagens begäran att utgifterna under Tredje hufvudtiteln måtte förminska. Den ena af dessa var envoyé i Konstantinopel med en årlig lön af 18,000 kronor från ministerstaten, hvarjemte vid beskickningen äfvenledes var anställd en legationssekreterare med 4,800 kronors lön. För att minska kostnaderna, hvilka för dessa båda tjenstemäns aflönande gingo till 22,800 kronor, utnämndes i envoyéns ställe en ministerresident med 10,000 kronor årlig lön, hvarjemte legationssekreterareplatsen indrogs, och lönen gafs åt den förre envoyén i expektansarfvode. Derigenom uppstod för beskickningen i Konstantinopel en årlig besparing, som ännu fortfar, af 8,000 kronor. Likaledes var det för att minska kostnaderna, som man sammanslog ministerplatserna i Brüssel och Haag, hvilkas innehafvare uppburo en årlig lön af tillsammans 32,000 kronor. Nu finnes för båda platserna en ministerresident med 20,000 kronor årligen, hvarjemte i expektansarfvoden till de förra innehafvarne årligen utbetalas 8,000 kronor, d. v. s. äfven der en besparing af 4,000 kronor.

Då några andra anmärkingar icke, efter hvad jag kunnat uppfatta, blifvit gjorda, har jag icke något vidare att tillägga, än att jag hemställer om bifall till Kongl. Maj:ts af Stats-Utskottet tillstyrkta proposition i denna punkt.

Vidare anfördes icke. Herr Talmannen framställde först proposition på bifall till Utskottets förslag samt derefter på Herr Liss Olof Larssons yrkande; och förklarade Herr Talmannen sig anse den förra propositionen vara besvarad med öfvervägande ja. Votering blef begärd och företogs enligt en nu uppsatt och af Kammaren godkänd voteringsproposition, lydande sålunda:

Den, som bifaller hvad Stats-Utskottet hemställt i I:a punkten af utlåtandet N:o 6

röstar Ja;

Den, det ej vill,

röstar Nej;

Vinner Nej, har Kammaren beslutat, att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts förslag till reglering af ordinarie utgifterna under riksstatsens Tredje hufvudtitel i öfrigt, bestämmer aflöningsförmånerna för embets- och tjenstemän samt vaktbetjente i departementets expedition i enlighet med bilagda aflöningsstat, under vilkor, som blifvit bestämda

*Angående
de ordinarie
utgifterna un-
der Tredje
hufvudtiteln.
(Forts.)*

Angående
de ordinarie
utgifterna un-
der Tredje
hufvudtiteln.
(Forts).

för åtnjutande af den nya lönestaten för Justitiedepartementets expedition.

Stat för Utrikesdepartementets expedition.

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.	
1 Kabinettssekreterare, expeditionschef, arfvode	—	—	7,500	Af detta arfvode anses 2,500 kronor motsvara tjänstgöringspenningar.
1 Afdelningschef	4,400	2,000	6,400	
2 Dito	8,800	4,000	12,800	Lönen kan efter fem års tjänstgöring höjas med 600 kronor.
1 Arkivarie	2,500	1,500	4,000	Lönen kan efter fem års tjänstgöring höjas med 500 kronor och efter 10 års tjänstgöring med ytterligare 500 kronor.
1 Förste sekreterare	2,500	1,500	4,000	
1 Andre sekreterare	1,800	1,200	3,000	derjemte fri bostad.
2 Dito dito	3,600	2,400	6,000	
1 Dito dito	1,200	800	2,000	
2 Dito dito	2,400	1,600	4,000	Lönen kan efter fem års tjänstgöring höjas med 100 kronor.
1 Förste vaktmästare	650	300	950	
1 Vaktmästare	500	300	800	
3 Dito	1,500	900	2,400	
Till Utrikesdepartementet hörande embets- och tjänstemän:				
1 Introduktör för främmande sändebud, arfvode	—	—	2,600	
1 Skönskrifvare, dito	—	—	600	
Summa kronor	—	—	57,050	

Omröstningen visade 50 ja mot 96 nej; hvadan Kammaren fattat beslut i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

2:dra punkten.

Bifölls.

§ 2.

Skedde föredragning af Stats-Utskottets utlåtande N:o 13, angående Riksgäldskontorets förvaltning under den tid, som förflutit sedan början af 1877 års riksdag.

1:sta punkten.

Bifölls.

2:dra punkten.

Lades till handlingarne.

3:dje punkten.

Bifölls.

4:de och 5:te punkterna.

Lades till handlingarne.

6:te punkten.

Bifölls.

§ 3.

Föredrogs och bifölls Stats-Utskottets utlåtande N:o 14, i anledning af Riksdagens år 1877 församlade revisorers berättelse om verkställd granskning af de under Kongl. Kommerskollegii förvaltning ställda fonder och medel.

§ 4.

Efter föredragning dernäst af Banko-Utskottets memorial N:o 2, angående verkställd granskning af Riksbankens tillstånd och förvaltning, blef samma memorial af Kammaren bifallet.

§ 5.

Förekom till afgörande Lag-Utskottets utlåtande N:o 5, i anledning af väckt motion om ändring i stadgandena rörande tiden, då damlucka skall hållas öppen.

Angående tiden, då damlucka skall hållas öppen.

Uti berörda af Herr *J. P. Nilsson* inom Andra Kammaren afgifna motion, N:o 86, var föreslaget: »det Riksdagen för sin del måtte besluta, att i de delar af riket, för hvilka annorlunda icke är stadgadt, damlucka skall, der vatten kan åker eller äng skada, öppnas den 10 April, äfvensom att dämning höstetiden ej får verkställas förr än den 1 December, med undantag endast för särskildt privilegierade vattenverk».

Utskottet hade hemställt:

att Herr *J. P. Nilssons* ifrågavarande motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Efter ärendets föredragning begärdes ordet af motionären,

Herr *J. P. Nilsson*, som yttrade: Lag-Utskottet har i år med samma oblidla ögon, som vid föregående riksdagar, betraktat denna min motion och anför i år samma skäl för sitt afslag å densamma, som vid föregående tillfällen, då motioner i enahanda syftning varit å

Angående tiden, då damlucka skall hållas öppen.
(Forts).

bane, nemligen att den nya vattenlagstiftningen snart skall blifva ordnad. Huru länge vi emellertid ännu få vänta på denna nya lag, torde väl framtiden utvisa, och jag tror att, om Lagberedningen i sinom tid framkommer med någon lag angående vattenrättsfrågornas ordnande, Riksdagen får taga en bit i sender för att en gång ernå en lösning af dessa frågor. Jag tror emellertid icke att det tjenar till mycket att för närvarande tala i denna sak, utan hoppas att, då vattenrätten framlägges, vi skola finna hvilken har rätt, Lag-Utskottet eller de motionärer, som nu i tio år arbetat för att så småningom få frågan löst.

Jag yrkar bifall till min motion och afslag å Utskottets hemställan.

Herr Thomasson: Jag skulle knappast tro att Kammaren är benägen att för närvarande inlåta sig på någon lösning af föreliggande fråga, då, såsom bekant, Lagberedningen nu är färdig med ett förslag, som omfattar icke blott denna utan alla andra, till vattenrätten hörande ämnen, hvilka utan att gemensamt behandlas svårligen kunna blifva på ett nöjaktigt sätt ordnade.

Härtill kommer, att motionären ej lemnat ringaste utredning af ämnet. Visserligen åligger det vederbörande Utskott icke allenast pröfva utan äfven bereda afgifna motioner; men det torde vara att ställa fordringarne på Utskott allt för högt, om man begär att det skulle sammanleta alla materialier, som för utredningen äro af nöden. Jag yrkar bifall till Utskottets hemställan.

Öfverläggningen var slutad. Efter det propositioner gifvits i enlighet med de gjorda yrkandena, biföll Kammaren Utskottets hemställan.

§ 6.

Föredrogos och bordlades för andra gången Stats-Utskottets utlåtanden N:is 15 och 16.

§ 7.

Föredrogos och biföllos, hvart efter annat, Stats-Utskottets nedan nämnda utlåtanden:

N:o 17, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående eftergift af en förre stationsinspektoren Björkelund ådömd skadeersättning till staten;

N:o 18, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående försäljning af kronohäktesbyggnaden i Alingsås med tillhörande tomt och skogsmark;

N:o 19, i anledning af väckt motion om efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter enkan Sara Lisa Danielsdotter; och

N:o 20, i anledning af väckt motion om afsöndring af jord från öfverstebostället vid Smålands husarregemente Brevik till byggnadsplats för ett skolhus.

§ 8.

Stats-Utskottets utlåtande N:o 21, som derefter föredrogs, blef på begäran ånyo bordlagdt.

§ 9.

Föredrogs och bifölls Stats-Utskottets utlåtande N:o 22, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter enkan Lovisa Maria Hellström.

§ 10.

Efter föredragning vidare af Stats-Utskottets utlåtande N:o 23, i anledning af nådig remiss med öfverlemnande af förteckningar öfver de för statsverkets räkning utarrenderade egendomar, blef samma utlåtande lagdt till handlingarne.

§ 11.

Föredrogs och bordlades för andra gången Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 1 (i samlingen N:o 2).

§ 12.

Herr Talmannen hemställde, under åberopande af derom mellan Herrar Talmän träffad öfverenskommelse, det Kammaren ville besluta att i sammanträdet nästa Onsdag den 27 innevarande månad företaga val af dels tjugufyra valmän för att utse Riksdagens fullmäktige i Banken och Riksgäldskontoret jemte deras suppleanter, dels ock sex suppleanter för desse valmän; och blef denna hemställan af Kammaren bifallen.

§ 13.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

Herr	<i>P. A. de Jounge</i>	under	4	dagar från och med	den 21	Februari.
»	<i>J. F. Fredricson</i>	»	8	»	»	23 »
»	<i>P. Sahlström</i>	»	8	»	»	23 »
»	<i>Fredr. Andersson</i>	»	14	»	»	25 »
»	<i>C. V. Linder</i>	»	8	»	»	27 »

§ 14.

Till bordläggning anmäldes följande inkomna ärenden:

Konstitutions-Utskottets memorial N:o 1, i fråga om det Utskott, som bör behandla en motion om underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t angående omarbetande af krigslagarne;

Banko-Utskottets memorial:

N:o 3, i fråga om användningen af bankovinsten för år 1877;

N:o 4, angående afskrifning ur Riksbankens hufvudkontors räkenskaper af åtskilliga fordringar;

N:o 5, angående afskrifning ur afdelningskontorets i Göteborg räkenskaper af åtskilliga fordringar;

N:o 6, i fråga om eftergift å en Riksbankens fordran; och

N:o 7, i fråga om eftergift å en Riksbankens fordran;

Lag-Utskottets utlåtanden:

N:o 6, i anledning af väckta motioner om ändring i Byggningsbalken, kap. 26 § 4; och

N:o 7, i anledning af väckt motion om rättighet för afträdare af prestboställe att, derest tillträdare ej vill lösa foder, som är afträdares tillhörighet, deröfver fritt förfoga; samt

Andra Kammarens Första Tillfälliga Utskotts utlåtanden:

N:o 1 (i samlingen N:o 3), angående underdånig skrifvelse rörande ifrågasatt nedsättning eller upphörande af den i reglementet för folkskolelärnarnes enke- och pupillkassa för lärarinnor stadgade årsafgift till kassan m. m;

N:o 2 (i samlingen N:o 4), rörande inspektion af fostringsanstalter för vanvårdad ungdom;

N:o 3 (i samlingen N:o 5), angående underdånig skrifvelse om förändrad lydelse af 6 § 5 mom. i gällande folkskolestadga; och

N:o 4 (i samlingen N:o 6), med anledning af Herr J. E. Erickzons motion, N:o 135, om förändrade bestämmelser rörande af- och tillträdestider vid folkskoleläraretenjerster.

I sammanhang med bordläggningen af dessa ärenden anförde

Herr Key: Jag tager mig friheten anhålla, det Konstitutions-Utskottets nu första gången bordlagda betänkande N:o 1, i fråga om det Utskott, som bör behandla en motion om underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t angående omarbetande af krigslagarne, måtte uppföras främst å föredragningslistan för Kammarens nästa sammanträde.

Kammaren biföll hvad Herr Key sålunda föreslagit.

§ 15.

Justerades protokollsutdrag; hvarefter Kammarens ledamöter åtskildes kl. 8 e. m.

In fidem
Gustaf Westdahl.